

REPUBLIKA IRAKU

1. Informacje ogólne

Powierzchnia	438 317 km ²
Ludność	40,2 mln (w 2018 r. stopa przyrostu naturalnego - 2,5%)
Podział administracyjny	18 prowincji (muhafazat), Region Kurdystanu
Grupy etniczne	Arabowie (75-80%), Kurdowie (15-20%), Turkmeni, Jazydzi, inni – 5%
Stolica	Bagdad
Ustrój	republika federalna i demokracja parlamentarna; władza ustawodawcza - Rada Reprezentantów (329 członków, na 4 lata w wyborach powszechnych); władza wykonawcza - Prezydent wybierany przez Radę Reprezentantów na 4 lata i Rada Ministrów na czele z premierem; przyspieszone wybory parlamentarne odbyły się w październiku 2021 r.
Waluta	dinar iracki
Język	urzędowe: arabski i kurdyjski; inne: turkmeński, asyryjski (neoaramejski), ormiański
Głowa państwa (prezydent)	Barham Salih
Główne ośrodki miejskie	W 2019: Bagdad (7 mln), Mosul (1,6 mln), Basra (1,3 mln), Kirkuk (1 mln), Erbil (0,8 mln), Najaf (0,8 mln)
Premier	Mustafa Al-Kadhimi
Minister Przemysłu i Mineralów	Manhal Aziz Mahmoud
Minister Handlu	Alla Ahmed Hassan
Minister Finansów	Ali Haidar Abdulameer Abbas Allawi
Minister Ropy	Ihsan Abdul Jabbar Ismael
Minister Spraw Zagranicznych	Fuad Hussain
Ambasador Iraku w Polsce	Hussein Mansoor Al-Safi, chargé d'affaires a.i.
Ambasador RP w Iraku	Marcin Kubiak (w obiekcie Ambasady W. Brytanii)

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2014	2015	2016	2017	2018 ¹
PKB (w mld USD)	544,1	586,3	662,9	649,3	661,4
PKB na 1 mieszkańca (USD)	16.200	15.900	17.500	16.700	17.210
PKB (wzrost w %)	-0,4	+2,5	+13,1	-2,1	-0,6
Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)	+2,9	-15,4	-16,3	-6,4	
Dług publiczny (% PKB)	11,4	55,0	63,7	59,7	
Inflacja (w %)	2,2	1,4	0,5	0,1	15,4
Bezrobocie (w %)	15	b.d.	b.d.	25,6	
Rezerwy dewizowe (mld USD)	66,89	54,06	45,36	48,88	64,00
Zadłużenie zagraniczne (mld USD)	58,13	60,28	64,16	73,02	
Eksport towarów (w mld USD)	83,98	54,67	41,7	61,4	
Import towarów (w mld USD)	45,2	43,84	19,6	39,5	
Bezp. inwestycje zagr. w Iraku (w mld USD)	23,16	26,63	b.d.	b.d.	
Inwestycje bezp. Iraku za granicą (w mld USD)	1,96	2,11	b.d.	b.d.	

Źródło: CIA World Factbook ^{1/} dane Banku Światowego

Główne zasoby naturalne kraju: ropa naftowa, gaz ziemny, fosforyty, siarka, węgiel, chrom, miedź, rudy żelaza, ołów, mangan, cynk

Waluta: dinar iracki (IQD), kurs wymiany: 1 USD = 1.300 IQD (I 2021 r.), 1.184 IQD (koniec 2017 r.)

PKB: wg wstępnych danych gospodarka Iraku w 2017 r. zmniejszyła się o 2,1% (w 2016 r. wzrost o 13,1%); **struktura PKB** (2017 r.): rolnictwo – 3,3%, przemysł – 5,1%, usługi – 45,8%

Główne gałęzie przemysłu: produkcja ropy naftowej i gazu, przemysł petrochemiczny, nawozy sztuczne, tekstylia, skóry, produkcja metali i ich obróbka, cementowy i materiałów budowlanych, przetwórstwo żywności

Produkcja rolna: pszenica, jęczmień, ryż, warzywa, daktyle, bawełna, bydło, owce, drób

W **wymianie handlowej** z zagranicą Irak od lat notuje dodatnie saldo obrotów.

W **eksportcie** w 2017 r. (61,4 mld USD) największy udział przypadł na ropę naftową (99%), pozostałe surowce ropopochodne – poza paliwami, artykuły spożywcze i zwierzęta żywe. Główni partnerzy: Indie (21,2%), Chiny (20,2%), USA (15,8%), Korea Południowa (9,4%), Grecja (5,3%), Niderlandy (4,8%) i Włochy (4,7%).

W **importcie** w 2017 r. (39,5 mld USD) dominowały: żywność, leki i towary przetworzone. Główni partnerzy: Turcja (27,8%), Chiny (25,7%), Korea Płd. (4,7%) i Rosja (4,3%).

BIZ w Iraku: 26,6 mld USD w 2015 r., 23,2 mld USD w 2014 r.; za granicą - odpowiednio 2,1 i 10 mld \$. W 2018 r. w przedziale wiekowym 15-29 lat analfabetyzm i bezrobocie dotyczyły 72% kobiet i 18% mężczyzn.

2. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Irak jest 3. największym eksporterem ropy naftowej, w którego posiadaniu znajdują się 5. co do wielkości na świecie rozpoznane zasoby tego surowca (8,8% światowych zasobów). Jego gospodarka jest ściśle uzależniona od wydobycia węglowodorów (99% dochodów eksportowanych i 90% budżetu centralnego). Wydobycie surowca rośnie: w 2015 r. wynosiło 3,7 mln b/d, w 2016 r. -4,2 mln b/d, w 2017 r. - 4,4 mln b/d (w tym 3,1 mln b/d na eksport), a w 2018 r. - 4,7 mln b/d. Prowadzone jest głównie ze złóż na południu kraju oraz w irackim Kurdystanie, które to tereny nie były zagrożone przez zbrojne walki z Daesh. Sektor naftowy zdominowały firmy zagraniczne, które w ostatnich latach zainwestowały w jego rozwój ogromne fundusze, co przyczyniło się do jego unowocześnienia. Zatrudnienie znajduje w nim jednakże zaledwie 1% irackiej siły roboczej.

W irackiej gospodarce dominuje nadal wysoce scentralizowany sektor państwowy. Nigdy nie poddano go prorynkowym reformom. Przedsiębiorstwa państwowe zajmują uprzywilejowaną

pozycję, choć tylko 25% z nich jest dochodowa. Powiązane politycznie firmy przejmują większość ogłaszanych przetargów.

Iracka gospodarka ma bardzo konsumpcyjny charakter. Importowane są ogromne ilości towarów opłacanych twardymi walutami otrzymywanymi z eksportu ropy naftowej. Rosnące dochody z eksportu ropy naftowej w minionych latach rząd centralny przeznaczał na tworzenie rezerw walutowych i etatów w sektorze państwowym, który utrzymuje obecnie 4,5 mln osób (w 2017 r. na wypłatę wynagrodzeń z budżetu przeznaczono 43 mld USD).

Irak zaliczany jest do państw o średnim dochodzie narodowym per capita. W 2015 r. dochód na jednego mieszkańca wynosił 4990 USD, w 2016 r. spadł do poziomu 4649 USD, w 2017 r. wzrósł do poziomu 5144 USD, zaś w 2018 r. - 5878 USD. Sytuację najbiedniejszych rodzin poprawia w pewnej mierze powszechny system kartek żywnościowych dla wszystkich obywateli.

Sektor finansowy jest mało rozwinięty, ograniczany poprzez nieefektywny sektor bankowy, w którym dominuje 7 banków państwowych. 50 banków prywatnych, o niewielkich aktywach, trudni się głównie wymianą walut. W reformowaniu sektora bankowego pomagają specjaliści Banku Światowego i MFW. Relatywnie stały kurs irackiego dinara do dolara pozwala utrzymać stabilne ceny (przy niewielkiej inflacji, poniżej 1%). Rząd ma świadomość, że aby utrzymać ten trend musi zachować dostatecznie wysoki poziom rezerw zagranicznych.

W 2017 r. nastąpił zauważalny wzrost wydatków na cele wojskowe do poziomu 20 mld USD, skurczył się sektor pozanaftowy (budownictwo i usługi handlowe), ograniczono inwestycje prywatne i rządowe, za wyjątkiem tych, które służą zwiększeniu wydobycia ropy naftowej.

Inflacja pozostaje pod kontrolą od 2006 r. Jednak przywódcy Iraku są nadal pod silną presją, aby przełożyć zyski makroekonomiczne na lepszy standard życia ludności irackiej. Bezrobocie pozostaje problemem w całym kraju, pomimo rozдутego sektora publicznego. Nadmiar regulacji utrudniał obywatelom irackim i inwestorom zagranicznym zakładanie nowych firm. Korupcja i brak reform (gł. restrukturyzacja banków i rozwój sektora prywatnego) zahamowały rozwój sektora prywatnego. W światowym rankingu Banku Światowego Doing Business 2020 Irak plasuje się w grupie państw najmniej sprzyjających zagranicznym inwestorom, zajmując 172. miejsce na 190 sklasyfikowanych. Rząd iracki chce przyciągać BIZ i czyni powolny postęp uchwalając prawo i rozwijając instytucje potrzebne do wcielania polityki gospodarczej, przy reformach politycznych koniecznych dla złagodzenia obaw inwestorów. Wśród barier dla rozwoju inwestycji wymienia się niestabilny system polityczny, obawy dot. bezpieczeństwa i stabilności społecznej, zjawiska korupcji, mało transparentne regulacje celne, trudności w uzyskiwaniu wiz, przerwy w dostawach prądu, ograniczony dostęp do kredytów i działek budowlanych. Sektor prywatny jest zbyt słaby, aby mógł generować znaczące inwestycje, co pozwoliłyby na zmniejszenie zależności od dochodów z eksportu ropy i konieczności rozbudowy administracji. Hamulcem dla inwestycji i ciągle powstrzymywanego wzrostu sektora prywatnego (nienaftowego) są ponadto przestarzała infrastruktura, niewystarczająca ilość podstawowych usług, braki wykwalifikowanej siły roboczej i przestarzałe prawo handlowe. Na mocy konstytucji irackiej, niektóre kompetencje dotyczące spraw inwestycji są albo współdzielone przez rząd federalny i regionalny albo powierzone w całości samorządom. Inwestycje na terenach kurdyjskich są realizowane w ramach Kurdistan Region Investment Law (Law 4 of 2006) przez Kurdistan Board of Investment, który ma za zadanie zapewnienie zachęt do wspomagania rozwoju gospodarczego i ulg dla inwestorów w regionach pod władzą KRG.

Wojna z Iranem, agresja zbrojna Iraku na Kuwejt, obalenie reżimu Saddama Husajna i wojna z Daesh (2014-2017) zahamowały rozwój Iraku, a w wielu dziedzinach nawet cofnęły wcześniejsze osiągnięcia. Obecnie Irak powoli podnosi się z ostatniej zapaści gospodarczej wywołanej walkami z Daesh. Dodatkowo wywołały one głęboki kryzys humanitarny - w kraju przemieściło się 5,5 mln osób. W wyniku kilkuletnich walk wiele miast i zakładów przemysłowych zostało zniszczonych. Straty w podstawowej infrastrukturze szacuje się na ok. 88 mld \$, a okres ich odbudowy - na 10 lat.

Zwycięstwo nad Daesh tchnęło nowe życie w irackie państwo, przywróciło zaufanie do armii i jej prestiż, stało się źródłem narodowej dumy. Zarazem zapewniło szyickim milicjom ogromny wpływ na politykę i bezpieczeństwo, ograniczając możliwości oddziaływania USA (wraz z decyzją z jesieni 2019 r. o wycofaniu większości wojsk) i sunnickich państw regionu. Jednocześnie dżihadysty przeszli do działań partyzanckich na rozległych terenach sunnickich prowincji, a słabość administracji państwowej sprzyja radykalizacji społeczności.

Od 1.10.19 r. w miastach zamieszkałych przez większość szyicką i Bagdadzie mają miejsce masowe demonstracje organizowane poprzez media społecznościowe jako wyraz sprzeciwu wobec bezrobocia (zwłaszcza młodych), korupcji i braków zaopatrzenia w wodę i energię oraz systemu politycznego i ingerencjom Iranu. Zginęło w nich ok. 320 osób, ok. 15 tys. zostało rannych.

W styczniu 2018 r. rozpoczęto rozmowy w celu normalizacji stosunków między Kurdystanem a władzami Iraku. Kwestie sporne dotyczą: podziału dochodów ze sprzedaży ropy naftowej, samodzielnego eksportu ropy naftowej przez Kurdystan, statusu tzw. terytoriów spornych czy kwestii finansowania pracowników sektora publicznego w Kurdystanie z budżetu centralnego.

3. Polityka gospodarcza

Program **rozwoju sektora prywatnego w Iraku** jest realizowany we współpracy rządu irackiego z agendami ONZ, Bankiem Światowym, Amerykańską Agencją ds. Rozwoju oraz Włoską Izbą Handlową UNIONCAMERE. Za bezpośrednią koordynację odpowiedzialne jest przedstawicielstwo UNDP w Iraku we współpracy z Biurem Projektowym UNDP w Warszawie (będącym częścią UNDP Bratislava Regional Centre). Polska będzie uczestniczyła w ww. programie, który ma na celu stworzenie kompleksowych ram dla rozwoju gospodarczego, w szczególności sektora prywatnego. Program dąży do zrównoważonego wzrostu zatrudnienia, redukcji ubóstwa oraz poprawy otoczenia instytucjonalnego i prawnego, które umożliwi zwiększenie inwestycji krajowych i zagranicznych.

Poszczególne polskie ministerstwa i agencje zaoferowały możliwość dzielenia się swoimi doświadczeniami z zakresu: procesów prywatyzacyjnych, ekonomii społecznej, reformy emerytalnej, modelu integracji społecznej osób niepełnosprawnych, procesów transformacyjnych, reformy podatkowej, infrastruktury prawnej i instytucjonalnej niezbędnej do utworzenia w Iraku instytucji odpowiadającej Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), zachowania dziedzictwa kulturowego Iraku oraz integracji społeczno-kulturowej poprzez zajęcia sportowe.

Istotnym czynnikiem jest powiązania władz w Bagdadzie z władzami państw sąsiednich - w Iraku praktycznie nie ma rolnictwa i kraj jest w pełni uzależniony w tym zakresie od Iranu i Turcji. Kurdish Regional Government stara się zmienić tę sytuację na swoim obszarze - rolnictwo stanowi najważniejszy priorytet dla rządu premiera KRG Massouda Barzaniego.

Członkostwo w organizacjach międzynarodowych: ONZ (Organizacja Narodów Zjednoczonych), MFW (Międzynarodowy Fundusz Walutowy), IBRD (Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju), WHO (Światowa Organizacja Zdrowia), OPEC (Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową).

4. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

UE – Irak

Umowa o Partnerstwie i Współpracy UE-Irak (Partnership and Cooperation Agreement - PCA). Negocjacje zakończono w listopadzie 2009 r., Umowę podpisano 11 maja 2012 r., przepisy dot. handlu weszły w życie tymczasowo z dniem 1 sierpnia 2012 r. do chwili zakończenia procedur ratyfikacyjnych w stosunku do całości umowy. Umowa ostatecznie weszła w życie 1 sierpnia 2018 r.

Część handlowa ww. umowy ma charakter niepreferencyjny (na bazie KNU), zawiera klauzule oparte na zobowiązaniach regulowanych w ramach reguł WTO (mimo, że Irak nie jest członkiem WTO), ponadto porozumienie zawiera mechanizm rozstrzygania sporów oraz reguluje, istotne z punktu widzenia UE, kwestie dotyczące ograniczeń ilościowych w eksporcie i w podatkach eksportowych.

Porozumienie PCA przewiduje regularne spotkania Rady ds. Współpracy na szczeblu ministrów spraw zagranicznych. Eksperti z obu stron spotykają się regularnie w ramach technicznych grup roboczych w celu omówienia współpracy w poszczególnych dziedzinach, podczas gdy ogólny kierunek stosunków UE-Irak jest określany na dorocznych spotkaniach ministerialnych.

W dniu 18 stycznia 2010 r. podpisane zostało w Bagdadzie MoU między Rządem Iraku i EU w zakresie Strategicznego Partnerstwa w Dziedzinie Energii (ang. Energy MoU). Dokument ten odzwierciedla strategiczne wytyczne polityki UE mówiące o potrzebie dywersyfikacji źródeł dostaw energii do UE.

UE jest drugim największym partnerem handlowym Iraku, największym odbiorcą irackiej ropy oraz trzecim największym partnerem w zakresie pomocy rozwojowej.

Polska – Irak

- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Republiki Irackiej o współpracy gospodarczej, naukowej i technicznej podpisana 1 stycznia 1959 r.
- Umowa handlowa i płatnicza między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Republiki Irackiej podpisana 1 stycznia 1959 r.
- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Republiki Iraku o cywilnej komunikacji lotniczej podpisana 27 lipca 1961 r.
- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Republiki Iraku o współpracy gospodarczej i technicznej podpisana 26 sierpnia 1972 r.
- Protokół między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Iraku w sprawie przyspieszenia realizacji projektów przemysłowych podpisany 30 czerwca 1973 r.
- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Republiki Iraku o współpracy w dziedzinie turystyki podpisana 22 października 1975 r.
- Protokół o zmianie Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Republiki Iraku o współpracy gospodarczej i technicznej z 26 sierpnia 1972 r. podpisany 11 grudnia 1975 r.
- Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Republiki Iraku w sprawie międzynarodowych przewozów drogowych podpisana 20 września 1984 r.
- Wieloletnia Umowa o współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Irackiej podpisana 20 marca 1989 r. wraz ze stanowiącą załącznik Umową o współpracy w zakresie przemysłu obronnego.

5. Wymiana handlowa z Polską

<i>mln USD</i>	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2020=100%
Eksport	77,1	94,0	115,7	167,2	150,0	152,9	102
Import	405,3	402,8	235,9	29 tys.	5 tys.	78,2	1493617
Obroty	482,4	496,8	351,6	167,2	150,0	231,1	154
Saldo	-328,2	-308,8	-120,2	167,1	150,0	74,7	

Źródło: *Insigos*

Ponad dwukrotna przewaga importu nad eksportem w 2018 r. wygenerowała przekraczające 100 mln USD ujemne dla Polski saldo w obrotach bieżących. Jednocześnie w ciągu ostatnich lat obserwowaliśmy stały spadek ujemnego salda, które w pierwszych 3 kwartałach 2019 r. przerodziło się w saldo dodatnie. Największy przyrost sprzedaży odnotowano w takich pozycjach jak: przetwory z mąki (wzrost o 8,8 mln USD), sery i twarogi (+8,0 mln USD), narzędzia i przyrządy lekarskie i weterynaryjne (+3,5 mln USD) czy przetwory spożywcze (+2,7 mln USD).

Głównymi pozycjami w naszym eksporcie w 2021 r. były:

- brzytwy, maszynki do golenia i żyletki – 25,5 mln USD - 16,7% całości eksportu polskiego
- turbiny na parę wodną i inne rodzaje pary – 14,8 mln - 9,7%
- maszyny żniwne, omłotowe, prasy do słomy, kosiarki, sortowniki – 14 mln – 9,2%
- sery i twarogi – 12,7 mln – 8,3%
- przetwory spożywcze, gdzie indziej niewymienione ani niewłączone – 11,9 mln – 7,8%
- sprzęt i aparaty ortopedyczne, protezy, aparaty słuchowe – 6,9 mln – 4,5%
- narzędzia i przyrządy lekarskie i weterynaryjne – 5,9 mln – 3,9%
- chleb, pieczywo cukiernicze, ciasta, ciastka, wafle, itp. – 4,8 mln - 3,2%

- ekstrakt słodowy; przetwory z mąki, grysiku, przetwory dla niemowląt – 4,6 mln – 3%
- wody mineralne i gazowane słodzone lub aromatyzowane – 4,2 mln – 2,7%
- jaja – 3,4 mln – 2,2%
- leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej – 2,8 mln – 1,9%
- pozostałe meble (bez mebli do siedzenia i lekarskich) i ich części – 2,6 mln – 1,7%
- preparaty do upiększania, makijażu i pielęgnacji skóry (z wyjątkiem leków) – 2,5 mln – 1,6%
- odczynniki, reagenty laboratoryjne bez stosowanych w medycynie – 2,4 mln – 1,6%
- czekolada i inne przetwory spożywcze zawierające kakao – 2,2 mln – 1,5%
- chłodziarki, zamrażarki, inne urządzenia chłodzące, zamrażające – 1,3 mln – 0,8%
- gotowa karma dla zwierząt – 1,2 mln – 0,8%
- oleje ropy naftowej niesurowe, benzyna, nafta, oleje napędowe, opałowe, inne – 1,2 mln - 0,8%
- spycharki, równiarki, koparki, zgarniarki, ładowarki, walce drogowe – 1,1 mln – 0,7%
- pralki domowe i profesjonalne, maszyny piorąco-suszące – 1 mln – 0,6%

Główne grupy towarowe w imporcie z Iraku w 2021 r.:

- ropa naftowa i kondensaty gazu naturalnego, surowe – 78,2 mln – 100%

W 2018 r. polski import z Iraku zmniejszył się o 167 mln USD, tj. o 41%. Jedynym w zasadzie produktem sprowadzonym z Iraku była, tak jak i w roku poprzednim, ropa naftowa (99,96% udział w przywozie, a w minimalnych ilościach: skóry owcze, rezystory i owoce suszone). W polskim handlu zagranicznym Irak zajmował 72. pozycję w eksporcie i 66. w imporcie. W całości obrotów udział tego kraju był niewielki i wynosił zaledwie 0,04% polskiego eksportu i 0,09% importu (74. pozycja). W 2019 r. kontynuowany był wzrostowy trend polskiego eksportu do Iraku. Import był śladowy - ok. 29 tys. USD, co spowodowane było brakiem zakupów ropy (sprowadzono m.in. skóry owcze, sprzęt ortopedyczny/protezy/aparaty słuchowe, winogrona suszone). Udział Iraku w całości obrotów polskich był niewielki i wynosił zaledwie 0,1% polskiego eksportu, co dało 88. pozycję (65. miejsce w eksporcie i 212. w imporcie). W 2020 r. Irak zajmował 88. pozycję na liście partnerów handlowych Polski, 64. miejsce pod względem eksportu i 204. w imporcie.

W ciągu I półrocza 2022 r. obroty zmalały o 42% do poziomu 68,1 mln USD, w tym eksport polski o 17% do 68,1 mln USD, a import spadł z 100% w porównaniu z analogicznym okresem 2021 r. do poziomu 0, kiedy wyniósł on 34,2 mln USD (ropa naftowa).

Zarówno import, jak i eksport (z wyjątkiem broni) jest realizowany w większości we współpracy z autonomicznym regionem Kurdystanu.

Wsparcie humanitarne Polski w Iraku: W 2019 r. kontynuowano 2 projekty humanitarne w sektorze zdrowie i pomoc doraźna. W ramach pomocy bilateralnej i wielostronnej w okresie 2018-2019 zrealizowano 8 projektów za 14,3 mln zł.

Do największych dawców pomocy humanitarnej dla Iraku należy UE. W 2019 r. KE podjęła zobowiązanie w wysokości 30 mln EUR. łączna kwota w latach 2018-2019 wyniosła 70 mln EUR. Ponadto, w lutym 2019 r. komisarz Christos Stylianides ogłosił przekazanie 20 mln EUR w ramach pomocy rozwojowej, przeznaczonej głównie na odbudowę Mosulu i Basry.

6. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Z uwagi na niestabilną sytuację polityczną oraz zagrożenia wynikające z braku poczucia bezpieczeństwa na znacznym obszarze kraju firmy polskie (jak większość przedsiębiorstw zagranicznych) powstrzymują się przed bezpośrednim angażowaniem w projekty inwestycyjno-rozwojowe. Polskie podmioty ograniczają się do utrzymywania istniejących kontaktów. Prowadzą przy tym prace akwizycyjne z zamiarem możliwego szerszego zaangażowania się po zmianie warunków. Na koniec 2017 r. Narodowy Bank Polski nie odnotował zaangażowania polskich przedsiębiorców w inwestycje w Iraku. Z kolei zaangażowania irackich firm w Polsce było znikome i wyniosło zaledwie 100 tys. USD.

7. Dostęp do rynku

7.1. Dostęp do rynku dla polskich towarów i usług (bariery)

Zasady handlu pomiędzy państwami unijnymi i Irakiem uregulowano w Umowie o Partnerstwie i Współpracy UE-Irak, która weszła w życie w sierpniu 2018 r. Najważniejsze elementy umowy dot. handlu i inwestycji to:

- niepreferencyjna umowa handlowa obejmująca podstawowe reguły WTO, mimo że Irak nie jest jeszcze członkiem WTO, oraz ustanawiająca pewne istotne elementy preferencyjne, przede wszystkim w zakresie zamówień publicznych i usług użyteczności publicznej oraz inwestycji;
- część dotycząca handlu obejmuje także skuteczny mechanizm rozwiązywania sporów, którego elementem są wiążące orzeczenia zespołu arbitrażowego i procedury zapewniania zgodności.

Obowiązuje zakaz wwożenia na teren Iraku niezarejestrowanej broni, materiałów wybuchowych i narkotyków, nie wolno zaś wywozić m.in. żywności, surowców mineralnych, zabytków, elementów z wykopalisk itp. W związku z sytuacją bezpieczeństwa należy liczyć się z zaostrzonymi procedurami kontrolnymi oraz szczegółową kontrolą celną na granicy.

7.2. Dostęp do rynku pracy - świadczenie usług i zatrudnienie

Zasady wydawania zezwoleń na pracę dla obcokrajowców są określone w Kodeksie Pracy nr 71 z 1987 roku, rozpor. 32, art. 6. Aby przystąpić do procedury należy:

- Wystosować pisemny wniosek do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej za pośrednictwem swojego przedstawiciela lub formalnego zastępcy w Iraku, lub przez pracodawcę;
- wniosek musi zawierać informacje o danych osobowych wnioskującego, pracodawcy, kwalifikacjach zawodowych aplikanta, rodzaju podejmowanej pracy; oraz dokumenty i certyfikaty prawne potwierdzające narodowość, zdolność do pracy oraz planowanego okresu wykonywania czynności służbowych;
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz jego oddziały w prowincjach weryfikują zasadność wniosku;
- decyzja o wydaniu zezwolenia zostanie przesłana do instytucji odpowiedzialnych za wydanie obcokrajowcowi wizy;
- obcokrajowiec jest zobowiązany stawić się w siedzibie organu, w ciągu 7 dni od momentu wydania zezwolenia;
- obcokrajowiec może ubiegać się o złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę w Ambasadzie Republiki Iraku w kraju, którego jest obywatelem.

Informacja o aktach prawnych:

1. Labor Law No. 71, 1987; 2. CPA Order 89, 2004; 3. Social Security Law No. 38, 1971; 4. Iraqi Civil Code No. 41, 1950

7.3. Nabywanie i wynajem nieruchomości

Zasady, na jakich obcokrajowcy mogą zakupić nieruchomość w Iraku reguluje: Law No (159) for the year 1969, Governorates Law. Pomiędzy Polską a Irakiem nie ma zawartej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku.

7.4. System zamówień publicznych

Zasady zamówień publicznych, w których mogą uczestniczyć przedsiębiorcy państw unijnych uregulowano w Umowie o Partnerstwie i Współpracy UE-Irak. Zawiera ona informację o zasadach publikowania informacji dotyczących zamówienia; warunkach udziału w przetargu; sporządzania dokumentacji przetargowej; terminach, rozpatrywaniu ofert oraz udzielaniu zamówień; przejrzystości informacji związanych z zamówieniem.

7.5. Ochrona własności przemysłowej i intelektualnej

Zasady nabywania i ochrony własności intelektualnej regulują ustawy: Law No. 34, 1938; Law No. 21, 1957; Patents and Industrial Law No. 65, 1970; Law No. 3, 1971; Law No. 54, 1979; Law on Trade

No.30, 1984; Instruction No.10, 1985; Decision No. 194, 1994; Decision No. 34, 1996; Regulation No. 3, 2001; CPA Order No. 83, 2003.

Za rejestrację patentów, projektów przemysłowych, znaków handlowych itp. odpowiada Ministerstwo Przemysłu i Minerałów. Znakom handlowym zarejestrowanym zagranicą w Iraku przysługuje 10-letnia ochrona z możliwością przedłużenia.

Irak ma status obserwatora w Światowej Organizacji Handlu (WTO), ale jest członkiem WIPO (World Intellectual Property Organization).

8. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

- **6-7 listopada 2017 r.** - wizyta prezydenta Iraku Mohammeda Fuad Masum Khader w Warszawie
- **Liczne przedsięwzięcia** wyjazdowo-pryjazdowe **izb i agencji regionalnych** - m.in. Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie, Podkarpacka Izba Gospodarcza, Izba Przemysłowo-Handlowa Południowej Wielkopolski, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- **Polsko-Iracka Komisja Mieszana** – dotychczas odbyło się 13 posiedzeń Komisji Mieszanej (ostatnią wizytę w Polsce Ministra F. Hariri z listopada 2009 r. i podpisany Agreed Minutes strona iracka również potraktowała jako posiedzenie Komisji); strona iracka liczy na reaktywowanie prac komisji, jednak Ministerstwo Rozwoju krytycznie odnosi się do ew. potencjalnych korzyści.

9. Perspektywy rozwoju polsko-irackiej wymiany handlowej i współpracy gospodarczej

Obecny stan współpracy gospodarczej nie odzwierciedla zaangażowania Polski w proces stabilizacji i odbudowy Iraku. Głównym problemem, obok kwestii bezpieczeństwa, jest niestosowanie przez partnerów irackich światowych zasad handlu - brak gwarancji płatności za zrealizowane dostawy. Na współpracę gospodarczą negatywnie wpływa niestabilna sytuacja w Iraku, wszechobecna korupcja, niewydolność struktur państwowych, brak wiedzy o irackim rynku, a także niewielkie doświadczenie polskich przedsiębiorców w działaniu w warunkach podwyższonego zagrożenia.

Szczególny wzrost zainteresowania polskich przedsiębiorców odnotowywany jest w Regionie Autonomicznym Kurdystanu irackiego i tam kierowane są główne inicjatywy współpracy gospodarczej. Stamtąd pochodzi również większość misji handlowych do Polski. Innym, w miarę stabilnym regionem, są prowincje szyckie na południu kraju.

Polskie firmy posiadają niezłe rozeznanie rynku oraz uznane referencje wielu lat obecności i realizacji kontraktów eksportowych. Posiadane technologie odpowiadają standardom zgłaszanym przez instytucje irackie dla realizacji planów odbudowy i modernizacji kraju.

Obok wymiany handlowej, do branż „potencjalnie” perspektywicznych zaliczyć można: budownictwo, wydobywanie surowców naturalnych, energetykę, zarządzanie gospodarką wodną, rolnictwo i przemysł spożywczy.

10. Placówki dyplomatyczne

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Iraku

Bagdad, CO/ British Embassy, International Zone,

Tel.: +964 7809051068, bagdad.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.bagdad.msz.gov.pl

Agencja Konsularna Rzeczypospolitej Polskiej w Irbilu (Dominik Musiał, Konsul)

Irbil, Texas Av, Corner Hawaii Str., No. 250, Khanzad, American Village

Tel.: +964 750 163 7236, dyżurny: +964 750 867 1043

e-mail: erbilconsulate@msz.gov.pl

Irak obsługuje Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH w Kuwejcie

KIPCO TOWER, 30 Floor, Block 5
Shuhada St, Kuwait Sharq
Telefon: +48 22 219 89 25
Komórka: +48 606 796 441 (WhatsApp)
Komórka: +965 6639 1703 (WhatsApp)
e-mail: jaroslaw.alabbas@paih.gov.pl

Ambasada Republiki Iraku w Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Dąbrowiecka 9A, 03-932 Warszawa
Telefon: (22) 617 49 11, 617 57 73, Fax: (22) 617 70 65
e-mail: iraqembassy@ambasadairaku.pl